

Bogánica.

(Slika; spísal Fr. S. F.) *F. S. F.*

Aj nè, dragi čitateljčki, kako se še spominjate oljène — cvetne nedelje? Saj je ravnokar minula. Oj, to je bilo lepo, ko ste stopali proti cerkvi ter nesli lepo okrašene butare — bogánice. Tako ljubko je pihljál vzpomladni vetree, da so trepetali pisani trakovi in zeleni listki prve vzpomladi, ki so dičili bogánico. Ravno tako lepo je bilo menda takrat, ko je jezdil na oslici naš Vzveličar v Jeruzalem in ga je veselo pozdravljala nedolžna mladina: „Hozana sinu Davidovemu!“

Tudi jaz se veselim z vami vred cvetne nedelje. A navdaja me poleg veselja tudi trpka britkost. Naj vam povem, zakaj?

Imel sem deda, starega deda. Le nekoliko srebrnobelih las je še krasiło njegovo častitljivo glavo. Hrbta je bil malo upognjenega. In kaj bi ne bil! Saj je bilo

na njem naloženih vže devetdeset let težkega dela britkih skrbij. Bil je pa vender še dokaj čvrst in vedno vesel, posebno, kadar sva se ovijala unuka — Janko in

Francek — okolo njegovih kolen.

Večkrat sém se skobalil k višku ter zajezdil dedovo koleno. A ded me je poujškal in zapel tisto:

Dirja, dirja konja,
V Kranj po kostanj,

V Kropo po moko
V Tržič po mešič.

Tedaj mu je sévalo oko tako prijazno, okolo usten mu je pa ležal ljubek nasmeh. Vedno je imel za naju kaj novega, lepega. Vse je nama naredil, vse delal z nama. Zjutraj smo skupno molili, ob nedeljah hodili skupaj v cerkev, po leti se pa izprehajali po cvetočem polji. Ded je nama kazal lepo žito ter naju učil, zahvaljevati se Bogu, ki je tako dober, ki nas tako ljubi.

Spremljal je naju tudi, ko smo šli rezat bogánice. Komaj je skopnel po nekodi sneg, ter so pririle na osojnih krajih iz tal kurice in zvončki, vže sva ga popraševala, kdaj pride cvetna nedelja. Tedaj je vzel ded pratiko izpod stropa ter nama pokazal Jezusa, kako jezdi na oslici.

„Vidita, ne bode še tako hitro! Le potrpite. Kadar bode čas, vže pojdemo.“ In šli smo.

Ded je vzel krivec s seboj, da bi rezal lepe šibe in šibice, kakor to morajo biti za bogánico. Midva sva pa imela lepa nova „pibea“, katera so nama kupili mati, ko je bil pri nas semenj.

Krenili smo kar tja v Log, kjer se dobé najlepše vrbove in leskove mladike. Ko pridemo do prvega grma — bila je velika „vrba mačica“ — vzkliknem ves vesel: „Oj dedek, tole, to! Kako ima lepe mačice!“ A ded me resno zavrne: „Te ne smeta nikdar vplesti v bogánico. Zakaj to je tista vrba, na katero se je obesil Judež, ko je prodal našega Odrešenika.“

Kar utihnila sva in strah je naju bilo. Pa smo šli dalje v goščo ter kmalu narezali vsakovrstnih lepih mladik. Zakaj v bogánico se morajo poviti mladike kolikor mogoče različnih dreves, da je blagoslovljeno vse drevje in grmovje, ki nam daje sladkega sadja, ali trdega lesá ali pa zdravilnega cvetja.

Potem je nama povezal ded narezane mladike v butari. Na to smo sedli na hlôd, da se oddahnemo. Tako lepo je sijalo vzpomladno solnce. Janko je bil tako vesel, da se je prekopicnil po tleh in kar sedel na tla k dedovim nogam. A ded je menil, da ni zdravo vzpomladi ležati na zemlji, ker gre zimsko prehlajenje iz nje in se lahko dobi bolezen. Janko je poslušal in brž prisedel k nama.

Ded je nama pripovedoval marsikaj, posebno o bogánici. „Le zapomnita si, ljubéka moja,“ tako je nama govoril, kar vama povem, da bosta znala drugič sama izbrati bogánico. Jaz ne pojdem morda nikdar več z vama.“

„Zakaj pa nè? Saj bodeva poslušna in pridna,“ poprašaiva skrbno oba zajedno ter upreva oči v deda.

Ded naju prime za roki in se nama ljubko nasmehne. Oko mu je bilo pa tako mokro, kakor bi plavalo v solzah.

„O, le bodita pridna in nedolžna, kakor sta bila do sedáj! Jaz ne bodem dolgo pri vaji. Treba se mi bode preseliti v boljši svet — in morda prav kmalu.“

Pri teh besedah je obmolknul, vzel iz žepa veliko ruto in si obrisal solzne oči. Kako je bilo nama hudo! In kaj bi nè? Saj sva prvič videla tako blagega in dobrega nama deda, da je točil solzé. Nisva se mogla braniti in kar oba sva jokala ter se z vso ljubeznijo oklenila deda ihteč se:

„O, vi ne smete umreti! Midva vas ne pustiva! Dobri dedek nikar, nikar!“

Težko nam je bilo vsem. Sedeli smo nekoliko časa nemo utopljeni v žalost. Ded se izvestno ni bal smrti — saj je bil najblažja duša. A hudo mu je bilo, ko se je spomnil; da zapusti naju — unuka, ki ju tako ljubi.

„Kakor je božja volja,“ nadaljeval je ded. „Vsi moramo jedenkrat umreti. Po mene pa izvestno pride kmalu bela žena s koso. In ko me bodo kropili — morda z oljko, ki bode na tej bogánici — ter zagrebli v črno prst, tedáj se spomnita svojega deda in molita zame. Saj vesta, da ob hudej uri denejo mati bogánice na ogenj, v tem ko drugi molimo v sobi. Glejta, kakor se dviguje dim blagoslovljenega lesa k nebu, tako puhti goreča molitev v nebo pred božji prestol, in Bog je nikdar ne prezrè. Le pridno in pobožno molita zame, jaz bodem pa v nebesih prosil za vaju, da bosta srečna na zemlji.“

Ker je potegnil dokaj mrzel veter, vstali smo in šli počasi proti domu. Marsikaj sva popraševala deda med potjo. Toda ded je nama le kratko odgovarjal ali pa celó molčal.

Domóv prišedši sem tekel v kuhinjo povedat materi, da smo narezali bogánico — pa da je ded rekel, da bode umrl.

„Seveda, saj bodemo vsi,“ pristavili so mati. Vender se jim je poznalo, da jih je to nekoliko iznenadilo. V tem vže stopi ded mej vrata in reče:

„Reza“ — tako je bilo ime našej materi — „daj, skuhaj mi kamelice ali kaj družega. Takó sem čuden.“

„Precej, precej,“ hité mati. „Ali ste mar bolni? Prehladili ste se.“

„Menim, da ne bode sile. Malo ležem tja k peči, pa bode odleglo.“

* * *

Prišla je cvetna nedelja — nikoli je ne pozabim. Nesli smo bogánice. Moji sodrugi so se veselili, midva z Jankom sva pa bila žalostna. Oj, dedek je ležal doma na smrtnej postelji. Mati so pripravili rdečo svečo, blagoslovljeno na sv. Višarjah, ko sva šla midva v cerkev. Naročili so nama:

„Molita, molita za deda — za srečno zadnjo uro!“ In zajokali so ter odhiteli v sobo.

Oj, kako sva midva molila in prosila Mater Božjo. Nisva se ozirala, kako so drugi imeli bogánice okrašene. Dà, celó za procesijo nisva šla okolo cerkve. Ostala sva kar v cerkvi na kolenih.

Minulo je sveto opravilo. Ko se vsujemo iz cerkve, zapóje žalostno iz malih lin mrtvaški zvon. Videl sem še, kako se je množica odkrila in slišal starega moža, ki je dejal: „Stari Dolenec je ugasnil; Bóg mu daj večni mir in pokoj!“ Potem sem zajókal in nesoč na rami bogánice, v roki klobuk hitel domóv, Janko pa za menój.

Doma naju niso pustili takój v sobo. Ko nam pa odpró, ležal je vže ded blédega lica na mrtvaškem odru. Na ustnih pa mu je igral še tisti ljubki nasmeh.

In odlomili so mati oljéno mladiko, vlili v posodico blagoslovljene vode, in ljudstvo je kropilo deda, kakor je bil to sam napovedal.

Iz spominov na babico.

XI.

Stara Kóševka, večna luč naj ti svéti! —

Babičina najboljša prijateljica je bila, in težko da se je babica razven nas vnukov še kogá takó oklepala, kakor nje. Tudi nam je bila sosedá stara Kóševka. Po zimi je vasovala pri nas sleharni dan. Dejala je, da se nikjer takó ne pogreje, kakor pri našej péči. Le-tú je imela kar svoj določen prostorček. Vedela je marsikaj povedati. Vsa družina jo je spoštovala.

A tudi po leti nas je pogosto pohajala. Kajti za delo je bila opešala. Hodila je torej vsako popóldne k sv. Trojici malokaj pomólit. To pot je ljubila baš kakor naša babica, ki je često povdarjala, da je ni lepše božjepoti na svetu, kakor je sv. Trojica. Pa ga tudi resnično ni takega hólmea in take cerkvice, takega križevga pota okolo nje in lipovega hladú ter prijetnega duhú nad kapélicami — nikjer na svetu ga ni, kakor je sodila babica! — K dómi gredé se je ustavljala Kóševka pri nas. Otroke seveda nas je imela zeló rada. Kakó bi se bili mogli sicer ljubiti z babico? Marsikak lešnik in oreh je poropotal v nje žepu — za nas. Pa smo jo tudi obsuli, kadar je prišla, kakor čebele, kadar rojé!